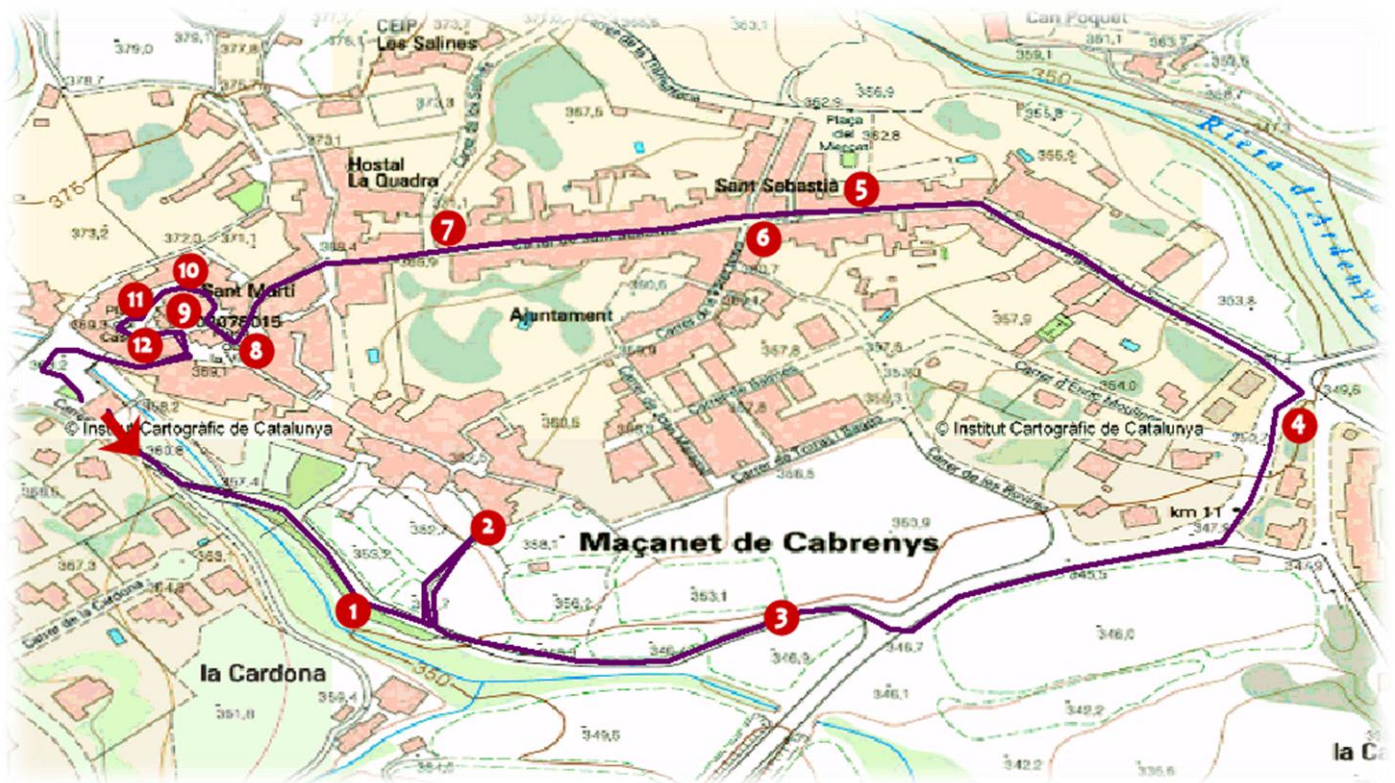

Una passejada per Maçanet de Cabrenys

Recorregut per la vila i els seus indrets més emblemàtics.

*Dificultat: Baixa
Distància: 1,56 Km.
Durada aprox: 45 min.*

Punt de Sortida: Oficina de Turisme

1. MARTINET DE LA CARDONA

Al peu de la ribera de Fraussa, el 1628, Bartomeu Robert va fer-hi un martinet de fer claus i estirar vergallina. Va tenir rellevància al segle XIX, quan les fargues estaven en ple rendiment, va tenir activitat fins el 1910, data en que només s'utilitzava com a taller de ferrer i s'hi feien petits claus i tatxes. Del martinet es conserva el canal i l'encaix on voltava la roda. De la resta d'estances adossades a la part est, només es mantenen algunes parets.

2. CABRES

Són dues escultures de cabres amb un Cupido muntat a cadascuna. Es tracta d'una interpretació mitològica d'un dels elements que componen l'escut heràldic local, la cabra que fa referència als barons de Cabrenys, senyors de Maçanet i el castell de Cabrera. El conjunt és obra de l'artista alemany resident a Maçanet Dieter Blum.

3. TORRE DE L'HOSPITAL

A l'extrem est de la població hi tobem un petit fort del segle XVII, adossat a la casa que era l'antic Hospital de Pobres. Va tenir un paper important durant les guerres carlines fins el 1873 que el carlí Barrancot en un atac a la població el va incendiar. Avui es mantenen els

murs amb moltes espitlleres, un matacà i una tronera.

4. RÈTOL DE MAÇANET

Aquest rètol de fusta dóna la benvinguda als que arriben a Maçanet i és obra de l'artista local Antoni Coll.

5. CAPELLA DE SANT SEBASTIÀ

La capella sota l'advocació de Sant Sebastià es troba al carrer del mateix nom. Conta la tradició que es va fer, després d'un brot de pesta de l'any 1581, mitjançant aportacions populars, en agraïment al sant per haver-los salvat de l'epidèmia. Després de la seva construcció s'anà formant aquest veïnat i l'edifici actual correspon a una ampliació

dels anys 1700-1733. Recentment ha estat restaurada; a l'interior hi ha quatre altars amb arcs apuntats i el presbiteri amb volta d'arestes. La porta de la sagristia té sis espais decorats amb relleu de l'escultor maçanetenc Josep Verdaguer i Sales (1836-1883).

6. CAN PARÍS

A la cantonada dels carrers de sant Sebastià i Paret Nova, hi ha can París, una casa del segle XVII, feta amb blocs de pedra d'ull de serp, on hi ha esculpit l'escut del gremi de ferrers i dues figures sedents de basalt sota el relleix d'una finestra. Però el més rellevant és la llarga inscripció en llatí de la llinda de la porta, que hi féu gravar el seu fundador Joan París el 1682. Aquest home, ferrer de tota la vida, enviudà ja gran i llavors es fa fer capellà. El text es tracta d'una versió dels fragments: 2.18-19 i 4, 8 de l'Eclesiastès i la traducció al català ens diu:

“He avorrit tota la meva activitat en la qual tan apassionadament he treballat sota el sol. He de deixar un hereu darrera meu, el qual ignoro si serà savi o insensat, i manarà en els meus treballs amb que he suat de valent. És clar que ja és en va que treballa i enganyo la meva ànima. Amb això, el reverend Joan París, després de 30 anys de treballar amb el mall i els ferros roents, deixa la casa acabada el dia 30 de gener de l'any 1682.”

7. LA BORRIANA

Al carrer de la Borriana hi ha una pedra amb l'escut del segle XVII, de la família Roger, simbolitzat per dos rogers (peixos) que acompanyen una orla amb la sigla “Ro”. A la placeta hi ha les restes del portal de la Borriana o de llevant del segle XV. Té un aspecte ferreny i conserva els carreus que formaven els muntants, les impostes i arrencades dels arcs amb afegits de rajols més moderns. Aquí mateix si aixequem la vista damunt la façana de cal Pipaire, veurem encastat a la paret un medalló de marbre blanc que porta gravat en baix-relleu la verge del Roser, emmarcada per uns rosaris. Aquesta casa fora muralla era antigament la seu de la Confraria de Santa Maria o del Roser.

8. PLAÇA DE LA VILA

Al bell mig de la plaça hi podem veure la Barra de Rotlan que consisteix en un pal de ferro, coronat per una anella i un peu de pedra picada afegits posteriorment. La seva part visible amida fins l'anella 3,70 m i comptant-hi els 0,90 m del pedestal i els 0,90 de la part enterrada, es dona una llargada total de 5,50 m. L'anella fa 40 cm de diàmetre i 10 cm de gruix i està soldada a la barra amb el sistema de forja i se li calcula un pes de 200 Kg. La tradició oral diu que : *“va ser portada des de la Serreta de la Cardona, on es trobava en un estat d'abandó i plantada a la Plaça de la Vila”*.

Efectivament en aquest lloc on ara hi ha la fàbrica de Les Creus, és documentat al segle XVI, un oratori anomenat la Creu del Pal. Però, que era aquest pal, doncs bé, antigament era corrent col·locar en llocs ben visibles i de pas els elements repressius com les forques i costells que, a més marcaven els límits jurisdiccionals del terme i

assenyalaven el camí. En aquest cas deuria ser un costell, que tindria més objecte de domini que de suplici.

En un principi es va plantar al costat de l'ajuntament, que aleshores es trobava a la plaça de la vila. El 1834, el consistori va decidir traslladar-la al mig de la plaça i hi afegí una anella al capdamunt per a penjar-hi un fanal. El 1914 per preservar la barra s'hi va fer un pedestal de pedra.

La llegenda més coneguda a Maçanet relaciona la barra amb l'heroi Rotlan i diu:

“Un cop recuperat el país de mans dels àrabs, al cavaller Rotlan, de retorn cap a França, li va fer nosa la vara de ferro que portava i que li havia servit d'arma i que ja no necessitava. Aleshores de del castell de Cabrera, la va llençar enlaire dient: allà on la meva vara caurà; Maçanet de Cabrenys serà.”

La vara va anar a caure al bell mig del la vall i segons la predicció del gegant va néixer al seu voltant la vila de Maçanet. Hi ha d'altres versions que esmenten d'altres punts on va ser llançada i encara una altra fa un joc de paraules amb el nom del poble *massa-net* quan es refereix a la desfeta de les tropes invasores.

De la barra n'han parlat poetes i escriptors, com Jacint Verdaguer; Juli Delpont, Pere Coromines; Carles Fages de Climent; Mn. Josep Feliu; Montserrat Vayreda; etc..

També a la plaça cal parlar de l'edifici de la “societat”, que l'any 1904, ja era seu de *La Unió Massanetense* i l'any següent,

Baltasar Molar Vidal, amo del local, va decidir engrandir-lo i oferir als maçanetencs una sala-casino, més apta a les necessitats. Per l'execució de l'obra, el senyor Molar va comprar l'any 1905, una part dels valls a l'ajuntament i va encarregar el projecte a l'arquitecte Josep Azemar. El resultat fou el magnífic edifici modernista, que llueix a la façana l'epígraf: *Sociedad de Socorros Mutuos. La Unión Massanetense. Protectora de los pobres.*; el nom del benefactor i la data de 1906. Al seu interior hi destaquen dues escales de cargol que s'enfilen cap a la llotja.

9. ESSLÉSIA DE SANT MARTÍ

És el temple parroquial del municipi, d'una sola nau, rectangular i absis semicircular més estret que la nau d'època romànica tardana (s.XII-XIII). Destaca la portalada lateral romànica amb quatre arcs amb gradació, llinda i timpà. En el quart hi ha diversos relleus esculpits en el seu caire: boles, fruites i vegetals representats de forma elemental.

El guardapols té decoració de daus. La porta conserva una esplèndida ferramenta romànica de la mateixa època del temple; constituïda per un grup de 13 jocs de tires horitzontals, que es divideixen a cada extrem en doble volutes que es cargolen en sentit oposat; i que s'enfronten en els dos batents. El forrellat té un cap d'animal en el seu extrem doblegat.

La nau té la volta apuntada i seguida i l'absis té la volta ametllada. Al lateral de ponent de la nau hi ha dues capelles i una sagristia afegida al segle XVII i l'altar del Roser, d'estil gòtic, construït el 1372. En una capella hi ha el museu parroquial i també una interessant làpida sepulcral de marbre procedent de St. Miquel de Fontfreda de la primera meitat del segle XII. El campanar d'estil renaixentista té la base quadrada i la torre vuitavada amb quatre arcades de mig punt, fou construït el 1622 i també el ràfec de la teulada presenta una rica decoració esgrafiada. Damunt el presbiteri hi ha la torre del Reliquier o comunidor que servia per a conjurar les tempestes.

10. RESTES DEL CASTELL I LA PRESÓ

El nucli urbà va néixer a redós de l'església, ja es té constància d'unes cases al seu voltant al segle XII, que formaven la Cellera i el 1271 aquest mateix espai es convertí amb la Força i el Castell. La residència dels feudals era a ponent de l'església, al seu costat s'alçava la torre presonera, on encara avui, als baixos, es conserva la presó i, al davant el pati del castell i una escala de pedra. El castell es troba molt amagat per les cases que es varen construir adossades a la muralla al segle XVII, podem veure al mur nord dos matacans i algunes sageteres.

11. CA L'ANTUENA

D'aquesta casa de la plaça del Castell que als seus baixos hi havia existit una capella anomenada de St. Onofre i que depenia del monestir de St. Daniel de Girona, destaca la llegenda que hi ha esculpida a la llinda de la porta que diu:

*"Nadie passe ese portal
Sin que jure por su vida,
Ser la virgen concebida,
Sin pecado original."*

Aquesta quarteta de l'any 1691, sorprenentment escrita en castellà, és una clara referència al dogma de la Immaculada Concepció, potser dirigida com a rèplica la presència d'hugonots dintre les tropes franceses que en aquests anys sovint ocuparen el poble.

12. CA L'OLIVET

A la mateixa plaça del Castell hi ha la casa pairal de Ca l'Olivet del segle XVII de la qual cal ressaltar el portal de punt rodó fet de pedra d'ull de serp, amb dovelles guarnides amb motlures i relleus. També és rellevant el ràfec de tres fileres, amb una rica decoració pintada de vermell sobre fons blanc, on hi són representats coloms, orenetes, llebres, conills, genetes, fruites i flors. La façana que dona al carrer del Pont, també disposa d'aquesta ornamentació, sobretot de temàtica floral i geomètrica.

Textos de Pere Roura Sabà.

